

כולו, ואילו המצרים, שהיו עד אז אדישים למדי למלחמת הפלסטינים, החלו רואים במאבק בישראל מלחמה לאומית. מלחמת סיני הרסה כל בסיס שלום. היא הפכה את גמאל עבדאלנאצר גיבור העולם הערבי, הידקה את הברית בינו ובין הסובייטים. היא זרעה את הזרע למלחמה הבאה.

היתה זאת מלחמת ששת הימים ביוני 1967. העולם עצר את נשימתו מרוב התפעלות למראה הניצחונות הצבאיים של ישראל. שלושה צבאות ערביים נמחו תוך ימים. שטחים גדולים נכבשו בדרום. במיוחד ובצפון. איך השכיחה ישראל להמיר שטחים אלה מירד בשלום, או איך ניצלה את ההזדמנות כדי לעשות שלום עם העם הפלסטיני, היתה מזלזלתה זו מפתיימת הצבאית אבותי.

תחת זאת הביא הנצחון הצבאי לאסון מדיני: ישראל התאבחה בשטחים שכבשה, וצדה את הצעד הראשון להקמת אימפריה ישראלית. בכך זרעה את הזרע למלחמת נוספות, בלתי נמנעות.

הזרע הראשון נבט כימעת מייד, במלחמת ההתשה. היתה זאת מלחמה מוזה, כי לא היו לה כל מטרות מדיניות ברורות. ישראל הפליאה את מכותיה במצרים, ולטי צעת האמריקאים, שהועברה על ידי השגריר יצחק רבין, הפציצה את מצרים בעומק.

התוצאה היתה מפלה מדינית כבירה: הן סובייטים הציבו את הפינים שלהם במצרים, וכך הוכשרה הקרקע למלחמה הבאה.

מלחמת יום הכיפורים היתה תוצאה ישירה של אי נכונות ממשלת ישראל לותר על השטחים שכבשה. משה דיין הכריז שהוא מודיע את "שארם אל-שייח" בלי שלום על פני שלום בלי שארם אל-שייח". על פי דרישתו, הוחל בהקמת העיר ימית על אדמה מצרית. גולדה מאיר התעלמה בכזו מהכרזת הנשיא המצרי החדש, אנור אל-סאדאת, אך נכונותו להסדר של שלום. במלחמה זו ספה ישראל תחילה מהלומה צבאית קשה, בשתי חזיתות, אך בכישרון צבאי עילאי היא הפכה את הקערה על פיה הטיגה ניצחונות מהירים. אך מבחינה צבאית, הסתיימה המלחמה בדרום בתיקו: קו צה"ל עמד במערב לתעלה, אך שתי הארמיות המצריות, שהצליחו לחצות את התעלה, נשארו בצד המזרחי של נתיבי המים.

דווקא העדרו של ניצחון חרימשמטי שלם לכך שהיתה זאת המלחמה היחידה שלא הסתיימה בהספד מדיני של ישראל. היא הצד המש שנים.

מלחמת הליטאני של 1978 יכולה להיחשב כניצחון צבאי, אף שישראל הפעילה בה כוח רב נגד אויב חלוש. מבחינה פוליטית לא השיגה דבר, ישראל הקימה מדינת חסות זעירה, שבה הליטאני הרפתקן לבנוני.

אך שום בעיה לא נפתרה, וכעבור ארבע שנים יצאה, השנה, למלחמה נוספת באותה החזית.

מלחמת הלבנון הסתיימה בניצחון צבאי, שהושג תוך הפעלת כוח כביר נגד אויבים בעלי כושר צבאי זעיר. אך ההישגים הפוליטיים היו כימעת אפסיים. אש"ף לא נשבר, הבעיה הפלסטינית לא נפתרה, ולכל היותר תצליח ישראל לכפות על לבנון מישטר פרו-ישראלי רופף.

מרשת היחסים בין ממשלת ישראל וכלל הנשיא הנבחר של לבנון, בשייר אל-ג'מילי, מדגימה את זכו אפסותה של שיטת הכוח. אל-ג'מילי נבחר בעזרת צה"ל, שגרר בכוח לאולם הבחירה את חברי הפרלמנט הסרבניים, ושעור לח"טום את הדרך לפני צירים מנגודים. לכן ציפתה ממשלת ישראל כי הנשיא הנבחר יחתום מייד על חוזה שלום עימה וימלא אחרי כל פקודותיה.

אולם ברגע שנבחר, פעל אל-ג'מילי לפי האינטרסים של לבנון ושל עצמו. הוא השתדל להתרחק מישראל, סירב לחתום עימה על חוזה פורמליים, אף כי היה מוכן לגורר מליציה בלתי-רשמית של היחסים.

מדינה חכמה היתה משתדלת במצב זה להבין את שיי קוליו של הצד השני, לבנות עימו יחסים הוגנים, המבוססים על פשרה בין האינטרסים ההדדיים. זוהי המהות של כל דיפלומטיה טובה.

אך הצמד בניגוד שרון לא היה מסוגל לכך. הם כפו את אל-ג'מילי על לבנון, והם רצו לכפות את רצונם על אל-ג'מילי. הם ויזמו אותו אליהם כאילו היה נערשליה. השי פילא אותה, אימנו אלו שזעה לא ייצא מלבנון אם לא יחתם מיד חוזה שלום. סירבו לאפשר את הפעלת נגל-התעוזה הבינלאומי בבירות אם לא תהיה בו נוכחות ישרי אליה מאסיוות. אסרו כינוסים מופלגתיים של הפלנגנות מפני שלא הונפו בהם שלטים הקוראים לשלום עם ישראל. צה"ל דשתמש בכוחו כצבא-כיבוש — ובכך הרס את כל ההישגים שניתן היה להשיגם בלבנון.

הסדר החדש לא היה אלא סדר קולוניאלי כפוי — כמו "הסדר החדש" של מי שהמציא מושג זה לפני שני דורות.

ברור לגמרי שמלחמה זו לא קירבה את ישראל לשלום, וכי רק הכשרה את הקרקע למלחמות חדשות, בלתי נמנעות.

התיקנה היהודי

פרם קדאמי, שהוכן על-פי סיפרו של זול ורן, 80' ימים מסביב לעולם, מתואר כיצד נפסו אדם מאמריקה לבריטניה, במהירות המירבית, כדי לזכות בהתערבות. בלב ים הוא גותר בלי פחם להסקת המכונות של הספינה, בלחט המירוף מתחיל האיש לפרק את הספינה עצמה, כדי להזין בעצירה הדפנות את הדודים. בסוף לא נותרים אלא שלוש הספינה והמכונה. מלחמת-ההלבנון של אריאל שרון דמתה ל

מפע זה. הספינה הצבאית הגיעה לאן שהגיעה — אך תוך כדי כך השיבו שרון ובניו את מוטב הנכסים של המדינה אל תוך הכיבוש.

האהדה העולמית למדינת-היהודים, שהיתה פיצוי על פישעי הנאצים ופרי ההערכה לחלוצים הראשונים, נמחצה תחת מהלומות הדיווחים הטלוויזיוניים על זרעות בירות. בדעת-הקהל העולמית חלו שינויים עמוקים — שינויים שהשפעתם הפוליטית תגלה בשנים הבאות. זהו אובדן של נכס שאין לו תחליף, ושחשיבותו אינה ניתנת כלל להערכה.

ישראל החלה מצטירת בעיני העולם כמדינה צמאה לדם ושוחרת-מלחמות, שאינה נרתעת מפני ביצוע מעשי-זרועה כדי להשיג את מטרותיה. ההיסטוריון הרוי מאי פובליוס קורגליוס טאקוטוס, שתיאר את צימאון הקרב של הגרמנים הקדומים, טבע את המושג FUROR TEUTONICUS, "זעם-הקרב הטבטוני". השנה התחיל העולם כולו לייחס למדינת-ישראל תכונה דומה, מעין FUROR HEBRAICUS.

אריאל שרון נראה בעיני כהתגממת היתכונה הזאת, מעין ויקינג יהודי.

באותו זמן גולדה אהדה עולמית חדשה לתנועה הלאומית הפלסטינית. האדישות העולמית לעניין הפלסטיני יתה, עד כה, נכס רב-ערך לטובת המדיניות של מפ"ל-ישראל. בשטח זה עשה שרון עשות פלסטיני.

אך הנכסים הפנימיים שנזרקו אל תוך הים, כפי שזכרנו, הם מכות-המלחמה, היו יקר רים ערך יותר.

בכל מלחמה חוגג הכוזב ונוצר ערפל של תעמולה. בשעה שבניאדם הורגים ונהרגים, מחיר האמת יורד. אך מעולם לא היתה בישראל ממשלה, שהפעילה שיטה כה מאסיוות של שקרים כלפי עמה שלה. מערכת זו של

פון-מלסקה: צבא ישש לו מדינה

"כיוזב" היתה אהד מסימני-ההיכר הבולטים של המלחמה, והיא שברה את אחד מעמדי-התחון של הדמוקרטיה: הן אמון של הציבור בדיברי הממשלה. האמינות של הדעות צה"ל.

היחס אל צה"ל — אולי אחד הנכסים החשובים ביותר של ישראל הלוחמת — התערער השנה כפי שלא התערער מעולם. בעיצומה של המלחמה הפגינו נגדה אנשי-מילואים. שפשוטו את המדים שעה קלה לפני כן. היילים חתמו על עצומות. מעשהו של אלון-המיש-נה אלי גבע, קצין קרבי מעולה, שביקש לשחררו מתפ"קידו ערב קרב, עשה רושם עמוק. הורים שכולים, חיילים לעתיד, אלמנות וגשות-חיילים הפגינו בכיכרות. הקונסנזוס הלאומי נשבר במלחמה. זה מזד זה עמדו שני מחנות, שהאשימו זה את זה בכנידה, כהרס המדינה, כסנידה לאליים זרים — וזה בקשר לעניינים שוליים או מישי ניים, אלא לגבי השאלות הקיומיות המרכזיות ביותר של המדינה.

סדום וגינאה

אך עדי מזבח המולך של המלחמה הוקרבו קורבנות יקרים עוד יותר, הנגועים לערכים העמוקים ביותר של המסורת היהודית.

היכן שהדבר הואר בצורה הנוראה ביותר באור ההתפוצצות של ה2' באוגוסט בבירות, כאשר נהרסו מאות בתים, ונהרגו ונפצעו אלפי בני-אדם, כדי לזרז — כפי שטען שרון — את יציאת אנשי-אש"ף מביירות.

לפי המוסר היהודי, זה היה פשע. בסיפור על השכרת סדום ועמורה, מספר הספר הישי-ראלי העתיק ביותר — ספר בראשית — כיצד מתמקח אברהם עם אלהיו על חייהם של בני-סדום, ויגש אברהם ויאמר: האף תיספה צדיק עם רשע?... חלילה לך מעשות כדבר הזה. להמית צדיק עם רשע, היתה כצדיק כרשע". בסוף הוויכוח הבטיח אלהים לאברהם, כי לא

ישחית את סדום אם ימצאו בה עשרה צדיקים בלבד. ואת הצדיק האחד שמצא — לוט — הוציא מן העיר, ואילו באחד הספרים היותר-מאחרים של התנ"ך, ספר יונה, נערך ויכוח דומה — אך הפעם בחיותות הפסוקות. במשך מאות השנים התפתחה הדת היהודית והיתה לדת המואנית. לפי הסיפור הקצרצר אך ה"כעמיק, נשלח יונה הנביא לשליחות: "קום לך אל גינאה, העיר הגדולה, וקרא עליה כי עלתה רעתה לפני". אחרי הרפתקות רבות שמייע יונה את הנבואה באוני גינאה, ובני העיר האשורית חוזרים בתשובה. כאשר אלהים מחל להם ומבטל את נבואת-הזעם של נביאו, זועם הנביא על כך שאלהים הוא, אל חנון ורחום, אך-ר אפיים ורבי-חסד, וניחם על רעהו.

אלוהים נותן ליונה שיעור, הטומן בחובו את המוסר היהודי בגילוי היפה ביותר: יונה יושב בשמש הלך הטת בצילו של קיקיון, ואלהים משמיד את הקיקיון. יונה מתעלף בחום השמש, וישאל את נפשו למות. ואז אומר לו אלהים: "אתה חסת על הקיקיון, אשר לא עמלת בו, ולא גידלתו, שבך-לילה היה ובך-לילה אבד, ואני לא אחוס על גינאה, העיר הגדולה, אשר יש בה הרבה משתים-עשרה ריבוא אדם, אשר לא ידע בך ימינו לשמאלו ובהמה רבה".

אריאל שרון לא חס על כירות המערבית, שהיו בה הרבה יותר מ120 אנף נפש, וכיניהם ירדים רבים אשר, "לא ידעו בין ימינם לשמאי דם" וכהמות רבות.

אך במדינת-ישראל של תשמ"ב לא נמצא אף רב יהודי חשוב אחד, שטיף לו מוסר על כך. הדת היהודית הממוסדת נוקה אל תוך האש להסקת דור-המלחמה, כמו כל שאר הערכים של עמ-ישראל. עם ישראל איבד במלחמה זו 350 צעירים. המלחמה עלתה בהון-עתק, אך המחיר הכולל של המלחמה היה הרבה יותר יקר. הוא כלל את היחס העולמי למדינה, יחס האזרחים לממשלה וזה לזה, היחס העמוקים ביותר של המוסר הלאומי.

המהר"ל בכפר מל"ל

ישראל של סוף תשמ"ב שונה מאוד מישראל אשר בראשיתה. היא התקרבה לדמותו של איש-השנה. כמו אריאל שרון, היא התרגלה לדבר בשפת-הכוח, ובשפת-הכוח בלבד. היא התרגלה ללשון-הכזבים. היא אחווה בולמוס צבאי יותר מאשר אי-פסס בעבר. אולם אריאל שרון אינו רוצה רק לסמל את המדינה, ולעצב אותה בדמותו. הוא רוצה גם לשלוט בה — שילטון אישי עליון ובלתי-מצרים.

אחת השאלות הנדרשות של סוף השנה היתה: האם שרון יגיע למקום-הפסד? האם יש משהו המסוגל לעצור בעדו?

בסוף תשמ"ב עדיין קיים אדם המסוגל לכך: מנחם בגין. היו שחשבו כי שרון הגדיש את הסאה, וכי בגין ינהג כלפיו כפי שנהגו קיסרי רומא וביונטיון כימעת תמיד כלפי מצביאים מנצחים: הם הוציאו אותם להורג, היגלו אותם או הרחיקו אותם בדרך אחרת.

אך בגין שיב אינו מסוגל לכך. הוא יכול רק לחסום את דרכו של שרון. כל עוד בגין חי ומסוגל לחסדק, לא יוכל שרון לפגוע בו, וגם לא יעזר לעשות כן. אך אחרי כגין — מה?

רכילאים פוליטיים דוברו על קנוניות שונות של עסקני-חרות, שניעדו לחסום בבוא העת את דרכו של שרון. אך היו אלה תחזיות נאיביות. אחרים תלו תיקוות במפלגת-העבודה הכושלת, המבקשת לחזור לשילטון בעזרת האמריקאים.

אם לא יחול בישראל שינוי יסודי ביותר, מהפך רוחני ופוליטי עמוק ונוקב, אין בישראל כוח, או צירוף של כוחות, שיהיה מסוגל למנוע מאריאל שרון להגיע אל השילטון העתידי.

כי בישראל החדשה, ישראל הצבאית, מי שמחזיק בצה"ל יגיע לשילטון — לא על גבי הסנקים, כפי שניבא פעם בגין על שרון, אלא על גלי ההתלהבות של ההמונים האחרים אכססאזה מלחמתית.

שרון לא הפריד מעולם בין ענייני האישי ובין ענייני של עמ-ישראל. השניים הולכים ומתמזגים עתה במציאות. ריגשי-הגדלות האישיים של שרון מתמזגים עם ריגשי-הגדלות הלאומיים של המדינה. סיגנון שרון וסיגנון ישראל הולכים ומתקרבים זה לזה.

בסוף תשמ"ב החל סיפוריה של מדינת ישראל להידממות יותר ויותר לאחת האגדות היהודיות הירוקות — סיפור הגולם מפראג. גולם זה נוצר מחומר ביד ר' יהודה ליווא, המהר"ל, כמכשיר למלחמה בשונא-ישראל. הרב נתן בו רוח-חיים על-ידי שמות קדושים ששם בפיו. הגולם הצטיין במל"ל חמה, הביס את אויבי ישראל הביא לביטול העלילות של הצוררים.

בכל ערב-שבת היה המהר"ל מוציא מפיו את השם הקדוש ומיד נפל הגולם איך-אונים ארצה, עד מוצאי-השבת.

פעם אחת שכח המהר"ל להוציא את השם. כשישב בבית-הכנסת בקבלת-שבת נפוצה הידיעה כי הגולם עובר כרחובות פראג, משתולל ומאיים להחריב את כל העיר. בחיפזון יצא המהר"ל מבית-הכנסת, מהיר אל הגולם והוציא את השם מפיו. הגולם צנח ומת.

האיש מכפר-מל"ל, הלוחם בעל הממדים הגדולים, שהשתולל בבירות ואיים להחריבה, הושווה השנה לא פעם ליצירתו של המהר"ל. רבים תמחו איך ניתן להור ציא את השם מפיו, ומי יעשה זאת — לפני שיהפוך לגולם מפראג.

בסוף תשמ"ב היתה המדינה זקוקה באופן רחוף למהר"ל חדש.